

САДРЖАЈ

ГЛАВА I

ЕВОЛУЦИЈА ЧОВЕКА И ЈЕЗИКА

Увод	13
Кратак преглед еволуције човека	14
Мистерија заједничког претка	21
Генетика и знање	27
Гени неандерталца и денисоваца у геному људи	29
Појава и почеци језика	29
Теорије о пореклу језика	36
Протојезик	38
Утицај хране на артикулацију	40
Закључак	41

ГЛАВА II

ОСОБИНЕ И ФУНКЦИЈЕ ЈЕЗИКА

Увод	42
Особине модерног језика	42
Језичке функције	48
Језички знак, структура језика и лингвистичке дисциплине	55
Закључак	57

ГЛАВА III

ПАРАЛИНГВИСТИЧКА И АНИМАЛНА КОМУНИКАЦИЈА

Увод	58
Паралингвистичка комуникација	58

Комуникација код животиња	61
Комуникација код инсеката	64
Комуникација код сисара	67
Комуникација међу вишим мајмунима	72
Комуникација код птица	73
Комуникација код риба	74
Чему служи комуникација међу животињама?	75
Закључак	75

ГЛАВА IV

ЈЕЗИК И ГЛАСОВИ

Увод	77
ФОНЕТИКА	77
Физиологија произвођења гласова	78
Гласови у језику	82
Акустика, перцепција и рецепција говора	88
ФОНОЛОГИЈА	94
Фонеме	94
Прозодија	99
Закључак	101

ГЛАВА V

ИСТОРИЈА ПИСМА

Увод	103
Развој писма	104
Сумерско писмо	104
Египатско писмо	106
Кинеско писмо и његови деривати	108
Јапанско писмо	109
Корејско писмо	111
Вијетнамско писмо	112
Алфabetско писмо	113
Арапско писмо	119
Афричка писма	123
Писмо као напредак човечанства	124
Демократизација писама	125

Разлика између значења и интерпретације	127
Писмо и мишљења	128
Закључак	131

ГЛАВА VI

РЕЧ: МОРФОЛОГИЈА И ТВОРБА

Увод	132
МОРФОЛОГИЈА	134
Структура речи	134
Типови језика	140
Врсте речи	143
ТВОРБА РЕЧИ	147
Закључак	153

ГЛАВА VII

ЛЕКСИКОЛОГИЈА

Увод	154
Лексиколошка дефиниција речи	154
Различите лексичке групе	156
ЕТИМОЛОГИЈА	161
ЛЕКСИКОГРАФИЈА	162
АУТОМАТСКО ПРЕВОЂЕЊЕ	164
Закључак	167

ГЛАВА VIII

РЕЧИ, СИНТАГМЕ, РЕЧЕНИЦЕ – СИНТАКСА

Увод	168
Четири принципа синтаксичке организације	168
Реч, синтагма, реченица	170
ГЕНЕРАТИВНА ГРАМАТИКА	179
Настанак и циљеви генеративне граматике	179
Различите етапе генеративне граматике	184
Синтаксичке функције	190
Граматиčnost и смисленост	194
Закључак	196

ГЛАВА IX

РЕЧ, РЕЧЕНИЦА, ЗНАЧЕЊЕ – СЕМАНТИКА

Увод	197
Семиотика и семантика	197
Шта је значење?	199
Лексичка СЕМАНТИКА	205
Семантичка структура речи	205
Значењски односи међу речима	208
Семантика граматичких израза	215
СЕМАНТИКА РЕЧЕНИЦЕ	216
СЕМАНТИКА И ЛОГИКА	220
ГЕНЕРАТИВНА ГРАМАТИКА И СЕМАНТИКА	223
Генеративни лексикон	224
ФОРМАЛНА СЕМАНТИКА	226
КОГНИТИВНА СЕМАНТИКА	230
Закључак	233

ГЛАВА X

МОЋ ИСКАЗА – ПРАГМАТИКА

Увод	235
ТЕОРИЈА ГОВОРНИХ ЧИНОВА	235
ГРАЈСОВА ТЕОРИЈА КОНВЕРЗАЦИЈЕ	238
ТЕОРИЈА РЕЛЕВАНТНОСТИ	240
Комуникативна компетенција	244
Паралингвистичка и невербална комуникација и прагматика	248
Језичка култура појединца	249
ИНТЕРКУЛТУРНА ПРАГМАТИКА	251
Закључак	252

ГЛАВА XI

ЈЕЗИК И МИШЉЕЊЕ

Увод	254
УСВАЈАЊЕ ЈЕЗИКА	254
LAD теорија	254

Фазе у усвајању језика код деце	258
ГЕНЕТИКА И ЈЕЗИК	265
Језик и гени	266
ПОВЕЗАНОСТ МИШЉЕЊА И ЈЕЗИКА	269
О теоријама везаним за концепте	271
ХИПОТЕЗА О ЛИНГВИСТИЧКОМ ДЕТЕРМИНИЗМУ	275
Закључак	279

ГЛАВА XII МОЗАК, ЈЕЗИК И НЕУРОЛИНГВИСТИКА

Увод	280
Развој мозга	280
Основе анатомије површине мозга	284
О почецима неуроллингвистике, укратко	288
Савремене могућности неуроллингвистике	294
Функционална специјализацији кортекста и неуропластичност	299
Критички период и пластичност мозга	301
Закључак	303

ГЛАВА XIII ЈЕЗИЧКА РАЗНОЛИКОСТ И ЈЕЗИЧКО РАСЛОЈАВАЊЕ

Увод	304
Језици у свету	304
Језичка разноликост и језичке универзалије	310
Језичка разноликост и језичке промене	310
Узроци језичких промена	311
Језичке универзалије	316
ГЕНЕТСКА КЛАСИФИКАЦИЈА ЈЕЗИКА	318
Породично стабло језика	318
Језичке породице у свету	321
Пицини и креоли	326
ДРУШТВЕНО РАСЛОЈАВАЊЕ	331
Социоллингвистика	331
Жаргон	332
Језик и идентитет	335
Вишејезичност	336
Закључак	338

ГЛАВАХІV

КРАТКА ИСТОРИЈА ЛИНГВИСТИКЕ ДО ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ XX ВЕКА

Увод	339
ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА У СТАРОМ ВЕКУ	340
Опште напомене	340
Египат, Сумер, Кина, Арапи и Хебреји	341
Индија	343
Стара Грчка	344
Стари Рим	346
ПЕРИОД ДО XIX ВЕКА	347
Средњи век и ренесанса	347
Класицизам	350
XVIII век	352
XIX век	354
СТРУКТУРАЛИЗАМ	358
Фердинанд де Сосир, утемељивач структурализма	358
Женевска школа структурализма	361
Прашка школа структурализма	363
Америчка школа структурализма	365
Копенхашка школа структурализма	367
Закључак	370
И НА КРАЈУ	372
Речник лингвистичких појмова	374
Коришћена литература	396